

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Gyermeknap.

Zombor, március 30.

A gyermeknap egy poétikus hevületű lélek humanizmusának gondolata.

Mikor virágokkal himzett zöld palástot ölt a természet, pázsitos partok közt vígan csergedez tova a patak kristály tiszta habja, lombosodó fák ágai közt megcsendül az ének, a köröskörül zsendülő élettől megmozdul a lélek is.

Külső és belső ingerek hatása megporhanyítja kérges talaját s gazdagon fakadoz belőle az egyedül üdvözítő szeretet manapság oly ritka virága: a mások szeretete.

Igazi ver sacrum, ha a mozduló érzelmeknek tárgya a jövőnek veteményes kertje: a gyermekek világa.

Különösen az nálunk, hol ez a kert a gondozó, az ápoló szeretet munkáját annyira sanyli. Kit a vétkes gondatlanság, kit a bűnben fogant szivtelenség, kit az élettől küszködő nyomoruság, kit az igazságszolgáltatás sujtó keze gátol meg a maga palántája védelmében.

A gyöngye, magukra hagyott, elcsenevészedésnek és züllésnek kitétt ártatlan palánták, áhitozzák a kitavasodó szivek szeretetének napsugarát és könyörületének esőharmatát.

Gondoljunk a gyermeknapon a gyermekekre! Gondoljon rájuk az is, akinek van, az is, akinek nincs kire árasztania gondviselő szeretetét. Erre kötelezi őket a hála, hogy a sors kegye megkímélte az ő gyermekiségüket azoknak szerencsétlenségétől s nem kénytelenek végigszenvedni a legnagyobb fájdalmat, mit a saját vérpusztulásának tehetetlen szemlélete

okoz. De erre inti őket egyuttal az aggodalom, hogy a szerencse forgandósága még egyszer az ő szeretteiket is mások irgalmasságára utalhatja.

A gyermeknap nem ró áldozatot senkire.

Amit a gyermeknap kíván, azt nemcsak a gazdag, hanem a szegény is, nemcsak a hevülekeny, hanem a rideg lelkű is megteheti.

A gyermeknap csak azért eseng, hogy akinek mi bevásárolni valója van, azt erre a napra halassza. Mennél nagyobb a gyermeknap vásár, annál több kis lélek buja változhatik örömmé.

Igyekeztek ki-ki szükségletei beszerzésének e napra tételével mentül több könnyet felszárítani.

Édes gyermekarcok boldog mosolya lészen a jutalma érte.

Idb. dr. Hável József 50 éves orvosi jubileuma.

Szép ünnepek keretében ünnepelte a zombori orvosegylet és a város intelligenciája az orvosi kar nesztorának, idb. dr. Hável Józsefnek 50 éves orvosi jubileumát. Az ünnepség az ünnepelt-hez és az ünneplőkhöz egyaránt méltó volt. Megnyilvánult benne mind az a tisztelet és szeretet, amellyel a város polgársága a köztéren kifejtett érdemeket egyik érdemes polgártársában megjutalmazni óhajtotta. Ha ötven évig tartó munkálkodás a legnagyobb elismerésre tarthat igényt, úgy ötven év az orvosi pályán méltán megérdemli ezt a legnagyobb elismerést, mert tagadhatatlan, hogy az összes élethivatások között az orvosi a legnehezebb, a legnemesebb és, a legáldásdusabb.

Hável József ötven éves orvosi gyakorlatának legnagyobb részét városunkban töltötte el, ahol generációkat részesített tudásával és szeretetteljes humánus hivatásának áldásaiban. Innen érthető meg az a városszerte megnyilvánuló igaz és önzetlen ováció,

amellyel az ünnepeltet úgy egyesek mint testületek elhalmozták.

Március 26-án délelőtt fél 12 órakor az orvosegylet dr. Sági Samu egyleti elnök vezetése mellett testületileg jelent meg a jubiléus lakásán. Az orvosegylet-hez városunk előkelőségéből és az ünnepelt tisztelőiből sokan csatlakoztak. Dr. Sági Samu a következő lendületes beszédben méltatta a jubiléus érdemeit, majd beszédje végeztével átnyújtotta a kir. magy. tudományegyetem remek kivitelű diszoklevelét s az egyetemi tanár szerencsekívánatait.

Dr. Sági Samu beszéde.

Mint a zombori orvosegyesület tagjai — ugymond — eljöttünk hozzád, mint hűség és lelkes tagtársunkhoz és nyolc éven át volt ügybuzgó elnökünkhöz, hogy neked 50 éves orvosi működésed évfordulóján nemcsak tiszteletünket, nagyrabecsülésünket, hanem az őszinte szeretet érzelmeitől eltelve legbensőbb szerencsekívánatainkat tolmácsoljuk. Ötven éven át mint gyakorló orvos működni, egy fél századon át a szenvedő emberiség szolgálatában munkálkodni: mily mélabus akkordokat rezgett meg ez a gondolat minden érző emberben és kiváltképen egy orvos szívében. Ki tudná e magasztos momentum jelentőségét jobban méltányolni, igazságosabban megbírálni, mint mi, a te kartársaid? Mily rögzös, göröngyös e pálya? Mily tömérdek sok rajta a tövis és mily elenyésző ritka a rózsza? De nem lehet céloim ez alkalommal fájós érzelmi momentumokat pengetni. Hiszen ma örömmünnepet ülünk. Épp úgy nem bocsátkozom ezuttal — ismerve a te példás szerénységedet — eddigi érdemidus tevékenységed közelebbi méltatásába. Csak lakonikus rövidséggel kiemelem azt, hogy teljesítetted a kötelességedet és hogy a becsületes munkából derekasan kivetted a magad részét. És a hiven teljesített kötelesség felemelő tudata egyszersmind a te legszebb jutalmad is. Embertársaid tisztelete és nagyrabecsülése a te vigaszod. Mindazok szeretete, akik oly szerencsések voltak téged közelebről megismerni, a te boldogságod. Adja a Mindenható, hogy ebben az örömben, ebben a boldogságban, jó erőben és egészségben még számos éven át bőséges részed legyen.

A szívből fakadó s mélyen érzett szavak nagy hatással voltak a hallgatókra s nem egynek köny csillogott a szemében. A beszéd elhangzása után dr. Hável József meghatva mondott köszönetet a tisztelet és a barátság ezen impozáns megnyilvánulásáért s hangsúlyozta, hogy egész életén át arra törekedett, hogy nehéz hivatását szeretettel, becsülettel és odaadással töltse be. Ebben a törekvésben hathatósan támogatták őt kartársai, akikkel mindig a legnagyobb barátságban és egyetértésben élt.

Este 8 órakor társas vacsora volt

az ünnepelt tiszteletére az Elefántszállóban, melyre városunk előkelőségein kívül a jubiléus nagy számú tisztelője s a teljes számú zombori orvos-egylet jelent meg.

A vacsora alatt dr. Danninger Ádám emelkedett szólásra s a következő költői hasonlatokban gazdag áldomást mondotta.

Dr. Danninger Ádám beszéde.

Illusztris Uraim!

Nem mindennapi eseményben rejlik oka annak, hogy itt ma egybegyűltünk. Megjelenünk itt, mélyen tisztelt Uraim, azért, hogy kedves kötelességet teljesítsünk, hogy igaz tiszteletünket és elismerésünket fejezzük ki azon férfiu iránt, aki iránt nemcsak mi, akik ma itt jelen vagyunk, de az egész emberiség kell, hogy elismeréssel adózzék. Ez a férfiu, id. Hável József orvos úr, a zombori orvosi kar nesztora, aki ma üli meg félszázados orvosi jubileumát.

Mélyen tisztelt Uraim! A mi kedves ünnepeltünkben oly férfiu tiszteletünk, aki nemcsak mint orvos nagy, de nagy ő mint családapa, és nagy ő mint hazafi egyaránt. Mint családapa kedves otthonában benső szeretettel övedzi kedves övéit, mondhatom mintaképet adja egy gyöngéden szerető férjnek és gondos apának. Mint lelkes hazafi részt vett a magyar szabadságharc nehézküzdelmében, amikor is mint honvédfőhadnagy a szabadság szent eszméjéért lelkesedve elszántan küzdött az ádáz ellenséggel, kész volt vérét ontani a szeretett magyar hazáért. Nem habozom azonban kijelenteni, hogy legnagyobb csodálkozással tekinthetünk reá mint orvosra, legnagyobb elragadtatással kell szólanom főleg orvosi működéséről.

Mélyen tisztelt Uraim! Egy jeles író azt mondja: „Isten megírta utját a csillagoknak. Embernek megengedte, hogy írja azt maga.” A mi kedves ünnepeltünk is a szabadságharc lezajlása után maga írta meg, maga tűzte ki életpályáját, amidőn is hőmiesesen érő szíve azt sugalta neki, hogy az életpályák közül a legörögösebbet, amelyen kétségkívül több tövis mint rózsaterem, az orvosi pályát valassa. És nagyon helyesen, mert hogy valaki orvos, de meg épen jó orvos lehessen, ahhoz első és legfőbb kellék, hogy jó szíve legyen. Ez a nemesen érő szíve sarkalta a mi kedves ünnepeltünket arra, hogy önerejéből küzdje föl magát oda, hogy orvossá lehessen, és mint ilyen megadhassa a szenvedő emberiségnek a legdrágább kincset, az egészséget.

Azt hiszem, mélyen tisztelt uraim, hogy nem estem túlzásba, midőn az egészséget a legdrágább kincsnek mondtam. Mit ér ugyanis minden más e földön, ha nincs egészség? Mit ér a süketnek a legszebb beszéd? Mit ér neki a kis fülemile kedves dala? Mit Beethovennek, a híres zeneköltőnek, legszebb áriái? vagy mit ér a vaknak az égen tündöklő fényes nap arany sugarai? mit neki az egész nagy világ, ha azt meg sem láthatja? vagy mit ér a nagy gazdagság, a sok pénz is egészség nélkül? Nem egyszer tapasztalhatjuk ugyanis az életben, hogy míg a szegény tanyai gyermeknek piros-pozsgás arccal, pajkos jókedvűkben, mondhatnám szilaj csikók módjára futkosnak és játszadoznak odakünn a zöld mezőn: addig a gazdag palota gyermeke fájdalmas arccal vonszolja végig beteg tagjait a márvány termekben és szmirna szőnyegekben: vagy míg a szegény juhászbojtár tilinkózza vigan halad virágos pázsiton a legelesző nyáj után: addig a duggazdag milliomos aranynyal himzett párnák között fájdalomtól gyötörve és jajveszékelve várja megmentője megérkezését. Vagy amint nemrég olvastam egy újságban, hogy egy amerikai milliárdos, egy pénzkirály, fényes lakomát adott, amikor is előkelő vendégeit a képzelhető legfinomabb ételekkel és legkitünőbb italokkal traktálta, míg neki szegénynek — gyomorbeteg lévén — be kellett érnie egy pohár aludt tejjel. Kérdem tehát, mit értek neki a milliói? De mit ér minden vagyon és minden gazdagság, ha nincs egészség? És

ezt az egészséget, ezt a legdrágább kincset, amivel ember e földön bír, ezt osztogatta 50 hosszú éven át a mi kedves ünnepeltünk az ő embertársainak.

Tisztelt kartárs! Kedves ünnepeltünk! Maecenásról mondják, hogy nagyon sokat adakozott inséges embertársainak, de bátran állithatom, hogy ez mind csekélység a te adományodhoz; mert ha csak hozzávetőleg számítok is, azt hiszem nem tévedek, ha közel negyed millióra teszem azon emberek számát, akiknek te egészséget adtál. Tetted pedig ezt oly lankadatlan fáradozással, oly igaz odaadással, hogy bánulom munkabírásodat.

Míg ugyanis mások szabad idejüket szórakozással és mulatozással töltik: addig te orvosi könyveidben leled örömeidet; mikor mások a napi fáradozástól kimerülve esti pihenőre térnek: akkor is te nem egyszer pislogó mécses mellett ott ülsz a betegágyánál és enyhítéd felebarátod kínjait. Mondd meg, tisztelt kartárs, hányszor száritottad le vigasztaló angyalként ezen a nyomoruságteljes földön, e siralomvölgyben a síró gyermeknek, a síró anyának és hány síró apának könnyeit bánatos arcáról? Vagy tudnád-e megmondani, hányszor hagyta ott délben a terített asztalt, éjjel a kényelmes nyugvóhelyedet, a mikor halálos veszedelem fenyegette embertársadat? Nemde rohantál étlen, szomjan, a munka és álmatlanságtól félig kimerülve, a vész helyére, többet törődve embertársad bajával, mint önmagaddal és önegészségeddel. Vagy ha visszatekintesz hosszú orvosi pályád első évtizedeire, amikor is nem egyszer dultak országszerte haláltosító kolera s egyéb járványok, nemde te akkor is ott voltál, akkor is, midőn mindenki rémülve futott a kinjaikban vonagló betegek-től, midőn a beteg hozzátartozói sem mertek a beteg ágyához közeledni, ott álltál te — akkoron még fiatal, teljes erődben — a konyhóknak bacilluslepte fertőzött levegőjében, ott a betegágyánál és igaz halálmegvetéssel végeztél mentőmunkát és ragadtad ki nem egyszer pokoli kínok között vergődő embertársadat a kérlelhetlen halál karmai közül?

Minderre, mind ezen hősi, elszánt munkára csak emberfölkötti, mondhatnám tulvilági erő képes, csak nemes szív és nagy lélek! És itt ismét egy jeles író szavaival élek, aki azt mondja: „Bölcsesség legyen az ősz haj bölcsesége; de szived — szived legyen az ártatlan gyermeké szíve.” Mindkettő meg van benned, tisztelt kartárs, a bölcsesség is, a romlatlan nemes szív is. Ez a két nemes tulajdonságod emelt téged is a közönséges halandók fölé; ez a két nemes tulajdonságod emelt orvosi pályádon is oda, hogy kartársaid között nemcsak a meghívottak, de minden kétséget kizárólag a kiválasztottak közé soroztatól! Bátran valljuk mi jelenlevő orvostársaid, hogy büszkéek vagyunk reád, ily kiváló tulajdonokban gazdag kartársunkra; de büszke reád az egész magyar orvosi kar is, fényes bizonyítékát adta ennek maga a budapesti m. kir. tudományegyetem, midőn diszdoktori oklevéllel tüntetett ki téged a mai jubileumod alkalmából. S itt Berzsenyinek, a híres költőnek szavait citálom, midőn azt mondja:

„Nézd az igaz virtus feláldozza magát,
S nem kéri senkitől érdeme jutalmát,
Mert azt magában érzi.”

Te is feláldozod magadat embertársaidért és jutalmat érdemeidért soha senkitől nem kértél; pedig érdemeid nagyok, annyira nagyok, hogy nálóknál csak végtelen szerénység nagyobb. Ugy van, szerény voltál te egész életedben, szerény mint a kerti ibolya, amely a bokrok között elrejtőzve, azok árnyékában meghúzódik egymagában; s miként az, úgy te sem kerested sosem a fényt, a nyilvánosságot, sosem áhítottál kitüntetés után. Minket sem kértél, de magunktól szívesen jöttünk ide, hogy elhozzuk neked őszinte kartársi szeretetünket és mindannyian igaz elismerésünket. Ezt vedd tőlünk szíves emlékül e mai napon.

S most, midőn egészségedre üritem poharamat, bár jól tudom, hogy ólomsúlylál nehezdednek az évek munkában megtört vállaidra, mégis azon édes reményemnek adok kifejezést, hogy még sokáig a miénk léssz!

Kérem is az Egek hatalmas urát, tartson meg téged szeretve tisztelő kartársaidnak, tartson meg téged mindannyi jóbarátod és igaz tisztelőidnek örömeire, de tartson meg a szeretett magyar hazának és főleg a szenvedő emberiség javára is még sokáig a legjobb egészségben! Éljen!

Utána dr. Duchon János a zombori orvosegylet nevében következőleg üdvözölte a vendégeket:

Dr. Duchon János beszéde.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Ahogy az orvos nehez, fáradságos és felelősséggel teljes hivatásának rögös és tövises utjait rőjja, zajos sikereknek pompázó virágait ritkán nyílik verejtékező járásának nyomán. Egy-egy leszárított könyv, a gyermeke életéért remegő anya, vagy a gondokba borult hitvestárs egy-egy hálarebégeése kárpótolják csendes és zajtalan munkálkodását mindazért, ami más élethivatásokat fényvel, ranggal, anyagiakkal aranyoz meg. Am az orvos kiváltsága s talán egyedül ő képes megérteni, hogy a beteg hálátelt köszönete, a szereteteinek visszanyert egészség lassu lábrakapása és megerősödése, a megnyugtató és csendes örömeinek micsoda gazdag forrását tárja fel. Ezek a megnyugtató és csendes örömei, melyeket az orvos saját kényelme, kulturigényei, családja, sőt nem egyszer saját egészsége árán szerez meg, lassanként átalakítják az orvos egész lelkivilágát. Hogy is volna képzelhető, hogy az élet forgatagának azok a munkásai, akik nemcsak a test meztelenségét, de legtöbbször a lélek mélységeit is vizsgálják és nemcsak annak, hanem emennek is a fogyatkozásait és eredendő hibáit oly sokszor látják, hivatásos emberi örömeiket áhitoznának.

Innen van az, hogy az orvos-napszamosok csak igen ritkán szomjuhozzák a hatalmasoknak azokat az apró kitüntetéseit és megkülönböztetéseit, melyek nem egy ember szívét hozzák kéjes vonaglászba.

A zajos sikerek és ezeknek kézzelfogható eredményei tehát nem a mi világunk.

És mégis a mai napot az orvosi hivatás egyik zajos sikerű napjának kell tekintenem, miért is ha végig nézek az itt egybegyűlt illusztris társaság sorain, lehetetlen az öröm és hála kifejezése elől elzárkózni. És pedig nemcsak azért, mert az itt minden hivatalos agítálás nélkül, önként összejött notabilitások megjelenésében egyik olyan kartársam ünneplését látom, aki félszázadot meghaladó áldásdus működésével erre az elismerésre méltán rá is szolgált, hanem azért is, mert ebből a kiváló megtiszteltetésből egy parányi részt bátor vagyok annak a hivatásnak is lefoglalni, melynek mi, vendéglátók, szerény munkásai vagyunk.

Szíves szóval köszöntöm tehát Önöket mélyen tisztelt uraim a zombori orvosegylet nevében és hálás köszönetet mondok azért, hogy nagybecsű megjelenésükkel ünneplésünk fényét emelni kegyesek voltak.

De mindenkifelett emelem poharamat arra, hogy beteges társaságunkban mentől többször lehessünk a munka oly fényes megbecsülésének a tanui, mint aminőre Önök, mai megjelenésükkel, imitt példát mutattak!

A mi igen tisztelt vendégeink sokáig éljenek!

A hivatalos áldomások elhangzása után nyomban maga az ünnepelt emelkedett szólásra s keresetlen, szívhez szóló hangon köszöntö meg a személye iránt megnyilvánuló szeretetet és ragaszkodást.

A remek vacsora és kitűnő hangulat egész sorát váltotta még ki a szebbnél-szebb felköszöntőknek, melyek legnagyobb része az ünnepelt férfiu érdemeiről emlékezett meg. Így Fernbach Károly és Kozma László a jó lelkű és odaadó szívű, dr. Eperjessy Béla az igazságszolgáltatás pártatlan munkatársát, Terzin az orvospedagógust éltet-

ték, míg dr. Pertschy a bács megyei orvosszövetség nevében köszöntötte a jubiléumát.

A minden ízében pompásan sikerült lakoma a késő éjjeli órákban ért véget s a résztvevők azzal a megnyugtató érzéssel távoztak, hogy jelenlétükkel és ünneplésükkel valóban igaz érdemek rótták le a köteles tiszteletet.

Vármegyei közgyűlés.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága ez évi első évnegyedes közgyűlését ma, március hó 31-én tartotta a vármegye székházában. A bizottsági tagok nagy számban jelentek meg ez első közgyűlésen, minek okát nyilván a megüresedett bácsalmási főszolgabírói állás betöltése iránti általános érdeklődésben kell keresnünk.

A közgyűlést a szokásos formák mellett a megjelent tagok üdvözlésével nyitotta meg Fernbach Károly főispán.

A rengeteg tárgysorozatból az idő rövidségére való tekintettel csak az első pontok elintézését adhatjuk.

1. Alispáni jelentés a közügyek állapotáról. — Az alispáni jelentést, amely a legapróbb részletekre is kiterjeszkedett, a törvényhatósági bizottság egyhangulag tudomásul vette.

2. Belügyminiszteri rendelet a vármegyei tisztviselők összeférhetlensége tárgyában. — Tudomásul vétetik.

3. Belügyminiszteri intézkedés az anyakönyvi kivonatok és családi értesítők kiállításáért szedhető díjak kezelése tárgyában 32903/1710. jkv. 1907. sz. a. alkotott megyei szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. — Meghirdették.

4. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur intézkedése Gal és Tyrnauer vállalkozó cégnek határidő meghosszabbítása iránt benyújtott kérvénye tárgyában. — Tudomásul vétetik és a halasztás május 31-ig megadatott.

5. A kereskedelemügyi miniszter ur intézkedése Uracs István és társai megyei utkaparóknak fizetés rendezés iránt előterjesztett kérelme tárgyában. — Elutasították.

6. Hajdu vármegye közönségének átirata fogyasztási adóknak a rendezett tanácsú városok és községek részére való átengedése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

7. Hajdu vármegye átirata a községi jegyzők szolgálata tekintetében a viszonyosság kimondása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

8. Udvarhely vármegye közönségének átirata a kormányhoz intézett bizalmi feliratának pártolása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

9. Nyitra vármegye közönségének átirata a vármegyei tisztviselők részére Pöstyén fürdőben létesítendő gyógyház támogatására alapítvány tétele iránt. — Tudomásul vétetik.

10. Moson vármegye közönségének átirata orvosok gyermekeinek internátusok felállítására tárgyában. — Tudomásul vétetik.

11. Győr vármegye közönségének átirata a községi és körjegyzők által végezhető magánmunkálatok és az azokért szedhető díjak törvényhozási uton leendő szabályozása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

12. Trencsén vármegye közönségének átirata — a mezőgazdasági szeszgyárak ellenőrzésénél a pénzügyi közegek által követett kíméletlen eljárás tárgyában. — Tudomásul vétetik.

13. Pozsony vármegye közönségének átirata a megyei nyugdíj szabályrendeletnek a szolgálati évek száma tekintetében leendő módosítása iránt. — 35 évre lesz állítatik.

14. Az üresedésben levő bácsalmási főszolgabírói, s ennek betöltésével netán megürülő egyéb állásoknak választás utján való

betöltése. — A kijelölt választmány tagjainak a közgyűlés által az alispán indítványára megválasztottak: Korény Béla, Latinovits Pal, dr. Lelbach László; a főispán részéről meghivatott dr. Lovász Andor, Kiss Károly, Klanszky Ferenc. A kijelölt választmány a bácsalmási főszolgabírói állásra első helyen jelölte Koller Öskart, aki egyhangulag megválasztott.

15. Krutalik Daniel nyugdíjazásával üresedésbe jött szolgabírói állásnak választás utján való betöltése. — Az üresedésbe jött szolgabírói állásokra Rumbach Lajos bódásági, dr. Hoffmann Sebestyén és dr. Pavlovits Fedor választottak meg egyhangulag.

16. Az alispánnak 6469. sz. a. tett jelentése, mellyel bemutatja Obláth Károly és társai zombori lakosok, nyomdatulajdonosok azon kérvényét, melyben a megyei nyomtatványok és a „Hivatalos Lap” előállításának tekintetében árlejtes kiírását kéri. — A vármegye törvényhatósága a kérelmező nyomdatulajdonosokat kérelmükkel elutasította.

17. Órszállás község képviselőtestületének 12/kgy. sz. a. hozott véghatározata a Ferencsatorna részvénytársaságnak, a község ellen indított rendes perében való képviseltetés tárgyában, ez ellen Csizmadia Tamás és társai által benyújtott felelkezés, valamint az alispánnak ez ügyben előzetesen tett intézkedéséről szóló jelentése. — A per vitelével a vármegyei tisztügyész bizott meg.

18. Vármegye alispánjának jelentése az országos gazdasági egyesület segélyezése tárgyában. — 1000 koronával a tagok sorába örökös tagul belép.

A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat közgyűlése.

Huszonötödik évi rendes közgyűlését tartotta a Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat folyó hó 22-én, vasárnap, a vármegyház kis tanácskozó termében.

Mivel a múlt évi közgyűlés elhatározta, hogy ebben az 1908. esztendőben a társulat diszközgyűléssel kívánja megünnepelni megalakulásának, negyedszázados munkásságának emlékét: azért ez az évi rendes közgyűlés pusztán az adminisztratív teendők elintézésére szorítkozott.

Kozma László elnök, megnyitó beszédeben hivatkozott is e körülményre, s jelezte az előkészületekkel megbízott választmányának a diszközgyűlésre vonatkozó tervezetét. E szerint az emlékünnepep folyó évi május hó 11-én lesz, a társulat megalakulása napjának fordulóján. Az ünneplés módjaitól az idejében kibocsátandó meghívók nyújtanak majd tájékoztatást.

Trencsény Károly titkár a társulat lefolyt évi működéséről számolt be, melyből kitűnik az is, hogy a társulat, mihielyt értesült a közoktatásügyi miniszternek 1907. évi május havában kiadott ama rendeletéről, hogy a megfelelő vidéki városokban közművelődési házakat óhajt emelni, azonnal folyamodott a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez, hogy a közművelődési házak elhelyezése kérdésében Zombor városára is irányítsa a miniszter figyelmét, elhatározását. Folyamodására — sajnos — csak olyan ígéretet nyert a társulat, melynek teljesülése csak a távol jövőben remélhető. Régészeti és néprajzi célokra a múlt évben is 800 korona államsegélyt kapott a társulat, valamint a Zombori Takarékpénztártól is — évek óta ismétlődően — 100 korona adományt nyert. A társulat tagjai, az előző évhez képest, 20 pártoló taggal szaporodtak.

Gubitza Kálmán muzeumőr, részletes jelentésében ismertette a muzeum állapotát, az egyes gyűjteményeknek nagyarányú s értékes gyarapodását.

Az államsegélyből végzett ásatások, valamint vétel és ajándékozás utján 2649 db különböző koru régiséggel és éremmel; 275 db néprajzi és 52 db könyvtári tárggyal gyarapodott a muzeum, melynek törzsállománya az 1907. év vége körül 12 ezer darabot foglal magában.

A muzeum gyűjteményeinek részletes, tárgyak szerint való kimutatása, az ajándékozók neveinek feltüntetésével, a társulat Évkönyvének] ez idei I. füzetében lesz közzétéve.

Az 1908. évi munkaterv ismertetése, a múlt évi számadások jóváhagyása, az idei költségvetés megállapítása s egyéb szokásos ügyek elintézése volt még tárgya a közgyűlésnek. A tárgysorozatból a szokásos tudományos fölolvasás csak a közeli jubiléus közgyűlésre való tekintetből maradt el.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA”

XXXI. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k .

Kinevezés. Az igazságügyminiszter ifj. Hévízy József szegedi járásbírói joggyakornokot jegyzővé nevezte ki és szolgálatára a zombori járásbíróshoz helyezte.

Áthelyezés. Pogány Antal bácsalmási és Buzás Fülöp zsbói járásbírói végrehajtók kölcsönösen áthelyeztettek.

A közös konyháról. To be, or not to be — that is the question. Ennek a töprengésnek bizonyítéka az a két ellentétes értesülés, mely a közös konyháról érkezett hozzánk. Az egyik szerint a közös konyha felszerelési tárgyainak és fenmaradó élelmiszereinek értékesítését április hó 5-én, vasárnap d. u. 3 órakor nyilvános árverés utján fogja eszközölni a Zombori Függetlenségi Kör házában. A másik szerint az elnökség tudomására adja a tagoknak, hogy ajánlat érkezett hozzá a közös konyha intézményének további fentartására s felhívja őket, hogy két nap alatt írásban vagy szóval nyilatkoztassék ki, hajlandók volnának-e az eddigi feltételek mellett újabb felszerelési költségek fizetése nélkül a dologba belemenni. Az új közös konyha, ha kellő számban jelentkeznek résztvevők, május 1-én kezdené meg működését. Legközelebb döl el, kiálthatjuk-e: le roi est mort, vive le roi!

Diszebéd. A zombori ágost. hitv. evang. egyházközség ujonnan megválasztott egyházfelügyelője, Prokópy Imre tiszteletére f. évi április 5-én déli 1 órakor diszebédet rendez.

Fejedelmi vendégek. Frigyes főherceg és felesége Izabella főhercegnő, valamint gyermekeik a múlt héten a Hercegszántó határához tartozó „Béda” nevű területen tartózkodtak, ahol szalonkára vadásztak.

Az irodalmi társaság felolvasó ülése. A Bács-Bodrog vármegyei Irodalmi Társaság múlt vasárnap tartotta hatodik felolvasó ülését a városháza nagy tanácstermében. A társaság elnöke, Vértesi Károly olvasott fel legújabb utleírásából egy részletet Coney Izlandról. Milyen volt a felolvasás, csak az író megjelent utirajzaiból sejtjük, mert kiszorult a zsufolásig megtelt teremből, egy árva szót sem hallhattunk belőle. A vetített képeket azonban láttuk, bár inkább ne láttuk volna. Először azért, mert az irodalmi társaság üléseit közönséges mozi színvonalára süllyeszti alá, kivált ha a képek mozgók és silányak, mint a bemutatottak voltak és legkivált, ha — miként a tüzoltás és életmentés — semminemű összefüggésben sem állanak a felolvasás tárgyával. Másodszor és főképen azért, mert a mozi népes közönsége kiszorítja az irodalmi élvezetre képzett és arra vágyó kisedet sereget. Az irodalmi társaságnak még inkább kellene vallania Szabad Lyceumunknak azt az egészséges elvét, mely szerint örül, ha csak egy lelket sikerült megtermékenyítenie. Pedig a Szabad Lyceumnak nemcsak szabad, hanem kell is a képzetítés szemléltető eszközehez folyamodnia. Minden bizonnyal a mozi képek az okai, hogy úgy tetszett nekünk, mintha 22-én irodalmi felolvasáson, 29-én ellenben szabad lyceumi — nem mozi előadáson lettünk volna.

Feminista előadás. A feministák egyesülete Budapesten vasárnap a városháza nagytermében népgyűlést tart a címen: Mért féltik a nőt a politikától? Előadó: dr. Pataj Sándor, az Igazság szerkesztője lesz.

A Bács megyei Irodalmi Társaság f. hó 29-én tartotta évi rendes közgyűlését, melyen a tagok szép számmal jelentek meg. Vértesi Károly elnöki megnyitóját után dr. Pataj Sándor a titkári jelentést olvasta fel, melyet a közgyűlés helyesléssel vett tudomásul. Zsoldos dr. pénztáros jelentését is így fogadták és megadták a felmentvényt. A megüresedett választmányi helyekre a közgyűlés Eperjessy Béla dr. törvényszéki elnököt és Kohlmann Dezső dr. főgimn. tanárt választotta. Számvizsgálókká Bárány Zsiga, Novákovits Izidor és Závodszy Levente dr. lettek. Prokópy Imre tanár egy interpellációjára az elnök által adott felvilágosítással a közgyűlés véget ért.

Tanulmányi kirándulás. A palánkai állami polgári leányiskola május végére tanulmányi kirándulást tervez. A tanulmányi kirándulás célja a növendékek földrajzi, történelmi és néprajzi ismereteinek gyarapítása. Utirány: Palánkától Orsováig hajón az Al-Duna s különösen a Kazán-szoros megtekintése. Orsováról kocsin kirándulás Herkules-füldőre, hol egy napig időz a kiránduló csapat. Onnan vasuton vissza Orsovára, Ade-Kaleh sziget megtekintése után hajón vissza Palánkára.

Tolvaj inasok. Fischer Sándor ösziváci órási üzletéből a múlt héten 6 drb óra és lánc tűnt el. Az üzlettulajdonos nyomban jelentést tett a csendőrségnek, ahonnan rögtön megindították a nyomozást. A nyomozásnak meg is lett az eredménye, mert a csendőrségnek sikerült Acsanszki Jócó és Helisch Antal cipész tanoncok személyében elfogni. A lopott tárgyakat — egy lánc kivételével — a fiatal csemetéknél megtalálták.

Gondnokság. A szabadkai törvényszék Tóth Kiss István mélykúti lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Eljegyzés. Zuckermann Sándor bacsordasi földbirtokos eljegyezte Bröder Iluskát, Bröder Gyula újvidéki földbirtokos leányát.

Polgári iskola államosítása. Faragó János kir. tanfelügyelő múlt szerdán délelőtt Obecsén tartózkodott, amikor is tárgyalásba bocsátkozott dr. Tripolszky János iskolaszéki elnökkel, valamint a polgári iskola államosítása tárgyában kiküldött bizottsági tagokkal. A község a járásbírósg jelenlegi helyiségét — a jegyzői lak kivételével — átadja a kincstárnak, valamint 15000 korona évi hozzájárulást.

A „Titeli Gazdasági Egyesület” 37 darab fajtehenet vett részint a zsabylai vásáron, részint Grabác községben átlag 360—400 koronáért darabját. Most, hogy a sajkások réteje a községeké lett s így kivált a szarvasmarhatenyésztés óriási fellendülése várható Bácska ezen délkeleti részében, — nagy fontossága a titeli gazdakör tenyészállat beszerzése, mert remélhetőleg ez példaként fog hatni a többi sajkásközségre és a tenyésztés végre helyesebb irányt vesz. A titeli gazdakörben az elmúlt télen 10 felolvasást tartott Zitta János elnök és Jancsuskó László alelnök, legfőbbjét vetítőgéppel. Most gabonarakár-szövetkezetet akarnak létesíteni; háziipari szövetkezete már van, szóval teljes erővel lépett a gazdasági élet védelmére. Kérdjük, nem lehetne-e a két sajkásjárásban minden községben gazdakört, háziipari szövetkezetet, gabonarakárakat szervezni?!

Meglőtt csendőr. Lapunk múlt számában röviden megemlékeztünk, hogy Csurogon lelőttek egy csendőrt. Az eset részleteiről tudósítunk a következőkben számol be: A csurogi csendőrorjárat cirkálás közben Csurog község egyik leghírhedtebb verekedőjét, Mándits Milost, aki már többször ült fegyházban, keresztüllötte, mert forgópisztolyt fogott rája. Ebben az ügyben az újvidéki csendőrpáncsnok f. hó 20-án vizsgálatot tartott Csurogon, amelyen megjelent az időközben Csurogról elhelyezett Bognár nevű csendőrszakaszvezető, az említett orjárat vezetője is. Mándits Milos boszút forralván Bognár ellen, a csendőrlaktanya közepében forgópisztollyal lesbe állott. Albrecht József csendőrtizedes mit sem sejtve, a leselkedők mellett elhaladt. Egyszerre csak Mándits rejtekéből kiugrott és revolveréből háromszor a csendőrrre lőtt, akit Bognár szakaszvezetőnek nézett. Mándits tettének következtében megugrott és azóta bujdosik, míg testvéreit letartóztatták. A gyilkos legény után óriási hajszá indult meg. Tizenöt csendőrt és ugyanannyi rendőrt mozgósítottak, eddig eredmény nélkül. A csendőr állapota veszedelmes, mert mind a három lövés talált.

Idegenforgalom Rémben. A bacs megyei Rém község nem reflektál arra, hogy világvárosnak tartásuk s így nem barátja az idegenforgalomnak, sőt haragszik azokra az idegenekre, akik ott forognak. A multkoriban Gyurica József dunaszekcsi lakos, aki nem tudott a rémiekek idegenkedéséről, mégis meglátogatta a falut, de vesztére, mert néhány remi benszülött úgy elagyabugyálta, hogy sulyos sérüléseivel a szabadkai kórházba szállították.

Gyilkossági és öngyilkossági kísérlet. Juhász János kossuthfalvai illetőségű, zombori kocsis folyó hó 27-én alaposan felöntött a garatra s mámoros fejjel beállított a feleségéhez, kitől már rég idő óta elváltan él és kérlette, hogy térjen vissza hozzá s ossza meg vele ismét a kenyeret. Az asszony makacsul ragaszkodott a magányos élethez és hallani sem akart a visszatérésről. Az elkeseredett ember, akit az alkohol hatalmába kerített, revolvért rántott elő és kétszer a feleségére lőtt. Szerencsére egy lövés sem talált. Az asszony a nagy ijedségtől ajultán rogyott össze, mire az ember — abban a hiszemben, hogy megölte volt feleségét — maga ellen fordította a fegyvert és szájába lőtt. A sulyosan sérültet beszállították a kórházba.

Eljegyzés. Dubsz Márton torzsai kereskedő eljegyezte özvegy Beck Károlynét.

Halálos baleset. Halálos baleset történt a múlt héten a szabadkai faipari gyárban. Korbity Mihály napszámos az utolsó napi béréért munkáján kívül az életével is fizetett. A szabadkai faipari részvénytársaság ipartelepén volt alkalmazásban, a körfűrészhez beosztva. Szombaton délután, amint egyik darab fát a géppel elvágta és a kettéfűrészelt fadarabokat a fűrész mellől elakarta távolítani, a gép elkapta balkezének hüvelykujját és tőből lefűrészelte. A szegény munkás a fájdalomtól azonnal elalélt. A sérült embert kórházba szállították, hol a gondos orvosi segély dacára kiszendvedt. A kórházi orvosi vélemény szerint a halál közvetlen oka szívszélhűdés volt. A szerencsétlenül járt munkás holttestének törvényszéki boncolását elrendelték és a vizsgálat megindult annak megállapítása végett, hogy a halálos balesetet csupán a véletlen, vagy pedig vétkes gondatlanság okozta.

Vívó tanfolyam. Egy hónap óta működik már városunkban a gyorskezü és meglepő lábtechnikával bíró Agrima vívómester. Agrima urnak szép multja van a vivás, illetve sport terén, mert gyermekkorától él e nemes hivatásnak. Röviden csak a következőket említhetjük: oklevelét Bécsújhelyen (Wien Neustadt) a katonai vívó- és tornatanító tanfolyamon nyerte. Működött először Temesvárt a hadapródiskolában, Szegeden 8 évig, 4 évig Újvidéken, rövid ideig Kolozsvárt Vermees Lajos egyetemi vívómester és tornatanár meghívására stb. Részünkről melegen ajánljuk a mester iskoláját. Tanít az olasz és francia módszer szerint. A tandíjakat igen mérsékelt árban állapította meg. A tanulóifjúságnak tandíjkezdvényt nyújt. Vítör (Rajspier) vivásra — előiskolája a kardvivásnak — elfogad 10-ik évtől kezdődő fiú, valamint leánygyermeket, kiknek kiképzésében a mester 12 éves Mihály fia is segítkezik. Beiratkozni lehet naponta délelőtt 10—12-ig, délután 3—8 óráig a vívóteremben Csihás Benő-utca 20. szám.

Füstbe fult gyermek. Patka János szabadkai munkás és felesége, akiket a kenyérkeresés nehéz gondja elszólitott hazulról, öt éves fiacskájukat egyedül hagyták a szobában bezárva. A kis gyermek a gyufával játszott s így gyujthatta meg a szennyes ládában levő ruhát. A tüztől megijedt a kis fiúcska és az ágyba mászott. A szerencsétlen szülők ott találták meg a kis gyermek kihült testét. A fojtó füst ölte meg. — A gondatlan szülők ellen megindították az eljárást.

Vérengző rendőr. Utry Károly bajai lakos kiment egy mézesbábossal Bácsmonostorra árusítani. Mikor a sátrat felállították, az ottani helypénzszedő háromszorosát kérte a szedni szokott helypénznek. Efelől Utry felháborodott és szólt a helypénzszedőnek. A szóváltásra egy monostori rendőr brutálisan rátámadt Utryra. Minthogy ez nem akart elhallgatni, a rendőr ütlegelni kezdte, majd pedig összeszurkálta a gyámoltalan embert. A csendőrség feljelentette a durva rendőrt.

Gyilkosság. Véres szerelmi dráma játszódott le folyó hó 25-én Paripáson. Egy fiatal leányka szeretett, de megcsalva szerelmében, forgópisztollyal számolt le a hűtelennel. Ifj. Eisemann Fülöp 24—25 éves paripási kereskedő már régebb idő óta udvarolt Babarczy Mariska postakiadónőnek. Szerelmük egére az utóbbi időben sötét fellegek borultak. A fiatal ember megfeledkezett ígérteréről és mindenáron szakítani akart a leánykával. Babarczy Mariska kérte, fenyegette, figyelmeztette ígérterére, hogy vegye feleségül. De nem használt semmit. Az elkeseredett, szerelmében csalódott leány vasárnap a hűtelen fiatal embert forgópisztollyal agyonlőtte.

Alapszabály jóváhagyás. A földmivélsügyi miniszter a Bács megyében alakult „Kigyós-ér lecsapoló társulat” alapszabályait jóváhagyta.

Szabadka új vasútja. A szabadka—gombos—palánkai helyi érdekű vasút részvénytársaság már megalakult. Az új vasút alaptőkéje 13,669.800 korona, mely 4,043.200 korona törzsrészvényre és 9,626.600 korona elsőbbségi részvényre oszlik. A vasút építését a Hazai Bank finanszírozza.

Liliomtipró. Földi Illés tiszakálmánfalvai lakos, ki már a 66-ik életévét elérte, vadállati cselekedetet követett el egy ártatlan teremtesen. A szegény 11 éves kis Süli Viktort addig édesgette, csábította magához, míg végre állati ösztönének eleget nem tett. A deresedő, lelketlen embert átadták az ujvidéki törvényszéknek.

Fognak a 48-as honvédek. Az 1848—49-es honvédegyesületek központi választmánya a napokban dr. Balogh Sándor elnöke alatt ülést tartott, amelyen Szijjártó Zsigmond egyleti jegyző jelentette, hogy március 10-én 7613 nyugdíjas honvéd volt még életben, akik 1.351.184 kor. nyugdíjat élveznek. De az öreg honvédek nap-nap után rohamosan fognak, a múlt hónapban 454 öreg honvéd hunyt el.

Elfogott szélhámós. Ifj. Prókai József temerini diák az ősszel beállított Kertész Mór ujvidéki divatkereskedésébe és ott előadta, hogy Kohn Dávid temerini lakos megbizta őt, hogy részére bevásárlást eszközöljön. Szokása volt Kohn Dávidnak, hogy Ujvidékre jövő ismerősei által vásároltatott és legközelebbi jövedele alkalmával pontosan kifizette az árukat. Tudta ezt Kertész Mór is és azért gyanútlanul szolgálta ki a fiatal embert. Össze is vásárolt körülbelül 50 kor. értékű árut. A kereskedő várta Kohn Dávidot, hogy kifizesse tartozását. Kohn Dávid a vásárlás után többször megfordult Ujvidéken, de Kertész Mór üzletét elkerülte, miután neki ott semmi dolga sem volt s nem tudott az ő nevében elkövetett vásárlástól. Kertész előtt ez gyanusnak tűnt fel, mert Kohn pontos fizetőnek ismerte s azért a napokban megkérdezte őt, hogy miben áll a dolog. Természetes, hogy azonnal kiderült a szélhámosság. Ifj. Prókainak már nem ez az első szélhámossága; körülbelül az ötödik. Rajta is vesztett volna már régen, de apja mindannyiszor békés uton elsimitotta fia szélhámosságait. Ez lesz a vége valószínűleg a mostaninak is.

A hosszú élet titka. Egy régi görög orvos ezeket a jó tanácsokat adja a hosszú életre: „Mindenek felett légy tiszta! Asztalodon minden fényezés nélkül, tiszta asztalkendő és tiszta tányérok legyenek. Legyen gondod rá, hogy a pincéből tiszta bor kerüljön az asztalra; a tiszta ital felvidítja a lelket és elűzi a gondot. De légy mértékletes és ne tarts attól, hogy a vizívás ártalmadra lehetne. A tiszta ivóvíz hasznos adománya a isteneknek. Egészséges gabonalisztből sült kenyéret egyél. A tyúkhus, marhahús és bárányhús izletes és erőteljes eledel, de jól megrágd és ne feledd el, hogy főzélék és fűszer is kell hozzá. A tojás-eledel, ha friss és jól készült, dicséretére válik a konyhának, akár sültve vagy főzve a hégében, akár mint vajba sütvé rántotta kerül az asztalra. Nem kevesebb dicséretet érdemel a jó, zsíros tej, mely öregeket és gyermekeket egyaránt táplál. Mit szóljak az isteni adományról az arany színű mézről? Ezzel édesítsd meg ételeidet és fogyaszd kenyérral és kalácsal egyaránt. A lakoma végén maradjon el asztalodról azon fekete folyadék, melyet a keleti országok pörkölt babjával főznek. Kicsiny kortyokban igyad, így segíti elő az emésztést. Ha e bölcs szabályokat követed, biztos lehetsz benne, hogy erőben és egészségben magas kort fogsz elérni.

A szerelem vége. Jónás Mari topolyai lakos vadházasságban élt Kalmár Jánossal. Az asszony a napokban hazulról eltávozott. Távolléte alatt — mint levelezőnk írja — Kalmár a nő összes ruháit magával vitte s a városban egyenkint eladta. 112 koronát kapott érettek. A kihallgatás során Kalmár beismerte tettét és megnevezte azokat, akiknek a ruhaneműt eladta. Ugy Kalmár, mint az orgazdák ellen megindult a vizsgálat.

Udvarias vendéglátás. Spangusz Henrikné bácsfeketehégyi asszony átment látogatónba Fritz Péterné szomszédjához. Egy ideig a társalgás élénken folyt, míg végre a pörgő nyelvek magasabb fokra hág-tak. Folyt a diskurzus, folyt... Egyszerre csak Fritzné a beszélgetés hevében a vendégére rohant és úgy elverte, hogy súlyos sérülésekkel szállították haza. Az udvarias vendéglátás ellen megindították az eljárást.

Cinikus tanu. A szegedi törvényszéken a napokban egy súlyos testisértési bűnügyet tárgyaltak. Az elnök a tanuk egyikehez a következő kérdést intézte:

— Maga látta a lövést?
— Nem láttam, csak hallottam.
— Ez nem elég bizonyíték, üljön le,
— mondja a bíró ingerülten.

A tanu ezzel hátat fordított a bíróságnak és leülése előtt gunyosan felkacagott. A bíró ezt észrevette és haragosan visszahívta.

— Hogy mer maga itt nevetni?
— Látta a bíró ur, hogy nevettem?
— Nem láttam, de hallottam.
— No ez nem elég bizonyíték — felelé a cinikus tanu.

De erre már mindenki nevetett, csak a haragos bíró nem.

NYILTTÉR.*

Tekintetes Szerkesztőség!

Becses lapjában folyó évi március hó 24. számában „Kizárás” cím alatt a szervezett közműves és ács munkásság érdekében közzétett hír oly adatokat tartalmaz, melyek az építető közönség félrevezetésére alkalmasak s az építőmestereket kedvezőtlen színben tüntetik fel az érdemes közönség előtt.

A dolgok mibenlétének tisztázása szempontjából kijelentjük ezzel, hogy alaptalan az építőmunkásságnak azon vádja, mintha az építőmunkaadók kapzsiságból lehetetlen munkateljesítményt követelnének a munkásoktól és hogy azért lettek volna „kizárva.”

A közműves munkások által felhozott napi (10 órai munkaidőért) 900 téglafalazatba rakása ugyanis a követelt munkateljesítmény maximális, (az alapfalazatba) a minimális munkateljesítménnyel jónak látták a nem dolgozni akaró munkások elhallgatni, mely csak 500 téglakerakást követel s ennél fogva nem követelünk lehetlent a munkásoktól, minek bizonyítására ezen példával is szolgálhatunk: egy fuvaros a fenti idő alatt 2500 téglát könnyen hord az épülethez s természetesen maga rakja fel a kocsira és ismét onnét (rendes falkötésbe) rakja le, nem úgy mint közműves munkás, kinek a napszamosok kézhez adják a téglákat.

Rosszakaratu az építőmunkásoknak azon híresztelése, hogy a „kizárás oka (ami tulajdonképpen nincs is, mert minden oly munkás kaphat munkát — ha van — ki az általunk kívánt szerződést aláírja) a munkateljesítményből keletkezett volna, a felhozott „kizárás” még a múlt év őszén következett be, midőn is a közműves és ács munkások szerződészegést követtek el munkaadóiknak (ugyszintén az építető közönség) kárára s három munkaadójukat minden ok nélkül, csak épen mert kedvük úgy tartotta — bojkott alá helyezték; a „kizárás” csak felelet volt az építőmunkaadók részéről a munkások napirenden levő visszaéléseire.

A szakszervezeti építőmunkások által felhánytorgatott „bárca” pedig nem egyéb, mint a munkaadó és munkás közt való kétoldalú szerződés, mely arra szolgál, hogy minden munkás külön, személyesen legyen

* Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

felelős a magára vállalt s becsületesen megfizetett munkáért s nem mint eddig a szakszervezet munkarendi bizottságával kötött szerződés, mely mellett bármely időben vigan amerikázhattak, bojkottálhattak és sztrájkolhattak a munkások (amit meg is tettek) anélkül, hogy a munkaadók az okozott kárért bárminemű elégtételt vehettek volna.

Tájékoztatóul még azt bátorítunk megjegyezni, hogy az egész országban és általunk is kívánt szerződésben foglalt munkateljesítmény alapján magában Budapesten több mint tizezer közműves és ács munkás dolgozik s nálunk (Zomborban) jelenleg több harmincnál s ezen munkások nem a legelemiebbek szakmájukban mint a szakszervezet állítja, hanem a java a közműves munkásoknak.

Végül megjegyezzük, hogy az építőmunkások szakszervezetnek ellenünk indított agitációja abban rejlik, mert az említett szerződésünkben nincs azon pont, mely kötelez bennünket arra, hogy csakis szakszervezeti taggal dolgozhatunk.

Ezen helyreigazító sorainknak szives közzétételét kérve, hazafias tisztelettel

Zombor, 1908. évi március hó 28-án
a zombori építőmunkaadók.

Adományok

a Zomborban, Bács-Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi szoborra.

XIX. SZÁMU KIMUTATÁS.

Áfhozat 6686.61 K

256 **Vértesi Károly** szoborbizottsági elnök Zombor, gyűjtőívén adakoztak: Bezdáni tanulóifjúság, mint az általuk a szobor javára 1907. évi augusztus hó 10-én tartott műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságának a tiszta jövedelmét 80 kor., Czvejits János 1 kor., Garam Kálmánné 2 kor., Kossuthfalvai függetlenségi polgári kör ifjúsága, mint az általuk a szobor javára rendezett bál tiszta jövedelmét 14 kor. 17 fil., Kucorai tanulóifjúság, mint az általuk a szobor javára rendezett bál tiszta jövedelmét 20 kor. 20 fil., Leóvey Józsefné 1 kor., Nagyfejű Pál Bácskertes 88 fil., Olvashatlan Budapest 5 kor., Petri Ernő Torda (Erdély) 1 kor., Stebler-féle asztaltársaság Zombor 82 kor. 53 fil., Schmidt M tételovarda az 1907. évi június hó 25-én tartott előadásának tiszta jövedelméből 10% 33 kor. 80 fil., Ifj. Schüzler Károly Oszivác, mint az ósziváci kisleányok által 1907. augusztus hó 20-án rendezett műkedvelői előadás tiszta jövedelmét 13 kor. 90 fil. (ezen összeghez hozzájárultak: Dunder Jakab 20 fil., Dunder János 40 fil., Eimann Dezső 20 fil., Eimann Károly és családja 1 kor., Eimann László 20 fil., Frádl Endre 20 fil., Frádl József és családja 60 fil., Frádl Irén 10 fil., Garay Katica és Pál 50 fil., özv. Hank Ferenéné 20 fil., Lung Kati 20 fil., Mészáros Jani 20 fil., Modrits Józsi 20 fil., Modrits Juliska 20 fil., Neugebauer Sámuel és családja 1 kor., Pevny Ferenc 20 fil., Pevny Józsefné 20 fil., Rakita László 1 kor., Silberhorn Katica 30 fil., Stricker Béla és Géza 80 fil., Stricker Etelka 60 fil., Stricker Péter 1 kor., Schüzler Károly 20 fil., Schüzler Károly és családja 50 fil., Szabovlyevits Vazul és családja 1 kor., Szántó Irén 70 fil., Szántó N. és neje 40 fil., Székely Margit 40 fil., Varga Ferike 20 fil., Varga Irénke és Gyula 40

fil., Welets Lőrinc 40 fil., Würz Jakab 20 fil.), dr. Virter Lajos nagyprépost Vác 10 kor., Zombori felső kereskedelmi iskola alsóosztályának Rákóczi-köre 10 kor. 20 fil., Zombori önkéntes tűzoltótestület 1907. évi október hó 19-iki színházi tűzvédelme 10 kor., Zombori Takarékpénztártól elhelyezett tőkék után 1007. december hó 31-ig járó kamatok 123 kor. 08 fil., összesen 408.71 K

Összesen 7095 32 K

Vajevich Alajos,
pénztárnok.

Szerkesztői üzenet.

B. S. A m. kir. közigazgatási bíróságnak 367/1901. sz. határozata szerint az 1868. 38. t. c. 25. §-a a községeknek csak megengedi, de nem kötelezi őket, hogy a község vagyonából és jövedelmeiből már előbb fentartott hitfelekezeti iskolákat ebben a jellegben is fentartsák vagy ilyeneket segítyezzenek.

HIRDETÉSEK.

Professeur Rechnitz József

tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy úgy mint minden évben, az idén is **Zomborban, o o o o julius hó 1-én**

táncintézetét

II 6-2 megnyitja. II

Kérem táncintézetemet nem összetéveszteni más tánciskolákkal.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Meghívó.

Az „Első űrszállási kiházasító társaság mint szövetség” felszámolás alatt: a felszámoló bizottsága az **1908. évi április hó 5-én délután 1 órakor** a r. k. magyar iskolában rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az egyesület számadása.
2. A kötvénykölcson miképi felmondása.
3. Indítványok.

Űrszálláson, 1908. március hóban.

Mesch Péter, Schüll Lőrinc, Virág Jakab, Feszler József és Brand Antal, felszámolók.

Az „Első űrszállási kiházasító társaság mint szövetség” felszámolás alatt.

KERESTETIK egy 15-18 éves, jobb házból való

magyar leány
2 gyermek mellé. — Utbaigazítást ad e lap kiadóhivatala. 4-2

Házeladás.

Zomborban a Dob-utcában lévő 21. számú ház, mely 3 külön lakásból és a hozzávaló mellék-helyiségekből áll, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad

TILLY JÓZSEF

Kovácamester, Thököly- (apatin) ut 20. sz. a. Zombor.

Továbbá fentnevezett kovácmesternél több szobabutor, ruganyos- és parasztkocsi jutányos áron eladó. 3-1

766. szám.

tkvi 1908.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tuczakovits Milos végrehajtónak Katanits Vidoszáva végrehajtást szenvedett elleni 54 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (és kir. járásbíró) területén levő, a zombori 6377. sz. betétben A. I. 1. sor, 3358/2—b/7. hr. sz. 181/e ö. i. sz. a. felvett egész ingatlanra és pedig C. 2 sorsz. a. özv. Dobrenov Miláné javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartása nélkül: 1270 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1908. évi április hó 16-ik (tiszenhat) napján délután 3 (három) órakor** a kir. törvényszék hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1908. évi január hó 26-án.
A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,

kir. törvényszéki bíró.

1313/kg. 1908. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A zombori járáshoz tartozó Ószivác községénél üresedésbe jött alább felsorolt állásokra pályázat hirdettetik.

1. Az I-ső irnoki állás évi javadalma 800 kor.
2. A II-ik irnoki állás évi javadalma 732 kor.
3. Kataszteri nyilvántartói állás javadalma 600 kor.

Mindhárom állásra megkivántatik a szerb és német nyelv tudása.

Határidő: **április 30.**

Zombor, 1908. március hó 26-án.

TÁRCZAY DEZSŐ,

2-1

főszolgabíró.

1109/kg. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Bajmok községben lemondás folytán egy gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik, felhivatnak a pályázók, hogy kérvényeiket szabályszerűen felszerelve **folyó évi április hó 23-áig** alulírott eljáróságnál nyujtsák be.

A rendőri állás javadalmazása évi 600 korona havi utólagos részletekben és ruházat, a fegyverzetet is a község adja.

Bajmok, 1908. március hó 27-én.

Lichtneckert József,
jegyző.

Nagy József,
bíró.

Igazság.

POLITIKAI HAVISZEMLE.

— A LEGRADIKÁLISABB MAGYAR UJSÁG. —

SZERKESZTI

Dr. PATAJ SÁNDOR ügyvéd ZOMBOR.

Magyarország függetlenségi törekvéseinek és az emberiség szociális haladásának összegegyeztetője. Igazságügyi, társadalmi és irodalmi felszedségek, hibák ostromozója. Minden irányban demokrata, radikális, szabadon gondolkodó folyóirat.

Előkelő munkatársakkal, népies hanggal, tisztességes modorral.

Hirdetési olesók és állandó értékűek.

Egy egész oldal hirdetési ára 1 óra 20 kor., egész évre 200 korona.

Egész évre 1 forint.

1214/tkvi 1908. szám

Árverési hirdetmény.

A zombori királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Spitzer Márk végrehajtónak Zvekáné Szélik Róza végrehajtást szenvedő elleni 220 korona tőkekövetelés és járulékaik, továbbá Járos Gusztáv csatlakozó végrehajtónak 99 korona 54 fillér és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén levő, Zomborban fekvő és a zombori 6131. számú betétben foglalt Zvekán Antalné Szélik Róza nevében álló A. I. 2. sor, 3504/2—b hr. 422/a ö. i. számú ház és 38 □ öi beltelek és 3 sor, 3504/1—b hr. 32 □ öi Szelence külvárosi beltelekre 1440 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi május hó 5-ik napjának délutáni 3 órájkor** a telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zombor, 1908. évi február hó 5-én.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Radány,

kir. tszéki bíró.

Eladók.

Egy jóforgalmu szálloda, egy régóta fenálló szódagyár napi 600 üveg forgalommal, egy cukrászda betegség miatt. egy a város közepén régóta fenálló fodrászüzlet, továbbá egy beszálló vendéglő trafikkal és szatcüzlettel — rőfös üzletnek nagyon alkalmas — azonnal kiadó. Végül az állomás közepében 10 hold kitünő termésű szőlő uri lakkal eladó Bővebb felvilá-
- 2-1 gosítással szolgál: -

Hochfelner Géza,
BAJÁN.

Baján, Rókus-utca 33. szám alatt saját házában lévő,

„Szarvas“-hoz

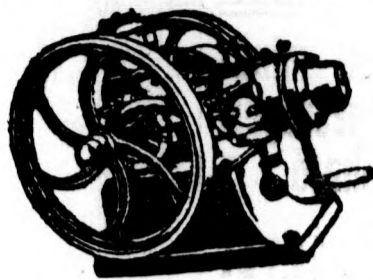
cimzett vendéglőm és szatocs üzletem folyó évi május hó 1-től bérbe kiadó, esetleg házzal együtt eladó.

Ternák Márk,
5-5 vendéglős Baján.

Eredeti svéd gyártmányu BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK és NYERSOLAJLOKOMOBILOK

RUNDLÖF SZABADALMA!

Ezernél
több
üzemben!

Ezernél
több
üzemben!

Üzemük a létező legolcsóbb, legmegbízhatóbb.

Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, — a por elől védve van. Kezeléshez nem kell gépész. Megindítás után nem kell felügyelet. Pénzügyi felügyelet nincsen — bármely üzemhez és bárhol használható. Motorok 3-tól 100 lóerőig és feljebb. — Lokomobilok 5-től 20 lóerőig. Szakszerű felvilágosításokkal, árjegyzékkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgálunk.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TARSÁ gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, V., Váci-körút 26. — Távirati cím „USZU“ Budapest.

Zombori Kereskedelmi- és Iparbank zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés

1908. évi április hó 3-án.

Mindazon ékszerek és zálogtártyák, melyek 1908. évi február hó 29-én és pedig 22426. számtól 62134. számig, valamint 1—146-ig ki nem váltattak vagy át nem irattak, **1908. évi április hó 3-án** a Zombori Kereskedelmi- és Iparbank zálogkölcsön-osztály helyiségében délelőtt 9 órakor tartandó **nyilvános árverésen** eladatnak.

Hosszabbítások a kitűzött árverést megelőző 3 nap előtt történhetnek.

Zombor, 1908. évi március hó 1.

A Zombori Kereskedelmi- és Iparbank
felszámolásban.

A nemzetközi baromfiállításon több első díjjal és oklevelekkel kitüntetett **TÖRZSEKBŐL FAJTISZTA SÁRGA ORPINGTON TOJÁSOK** 40 fillérjével kaphatók: **PÁL ANTALNÉNÁL**

0 3-3 Nemesmiliticsen. 0

1629/1908.

Pályázati hirdetmény.

Az ujvidéki járáshoz tartozó Ófutam községben üresedésben levő és évi 1000 korona fizetés, valamint 260 korona lakbérrel egybekötött segédjegyzői állásra **1908. évi április hó 15-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Ujvidék, 1908. március hó 20-án.

NIKOLITS,
főszolgabíró.

66-2-2

50-6

„Blichensderfer“ eredeti amerikai írógép,

azonnal látható írással.

Tiszta acél- Gyönyörű Az írógépek
szerkezet. szép írással. legolcsóbbja.

Ára:

teljes felszereléssel csak 300 K.

Írógép-kellékek a legolcsóbb árakban szállítanak.

Amerikai irodai butorok mintatelepe.

Tessék prospektust kérni!

Kaufman és Társa Budapest
V., Zoltán-utca 16. szám. (Szabadságtér.)

Állandó raktár és képviselet Bács-Bodrog megye részére

Teitsch Gáspár,
műszer- és látszerész Zomborban.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
árjegyzéket

Levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, Váci-ut 2.

Tervbe vett nagyobb kenderter-
melés elmaradása folytán .:

200 métermázsza kendermag

garantált magas növésű minőségben, 88% csiraképeséggel
elönnyös árban kapható .:

a „Szegedi Kenderfonógyár
Részvénytársaság“-nál Szegeden.

lakások,

lépcsőházi szobák, villa és
nyári lakások. Üzlethelyisé-
gek, gyári, ipari és keres-

kedelmi célra nyilvántartási
osztálya. Házak, telkek, villák
vételre, eladásra, bérletre.

Üzletek adás-vétele. Jelzálog-
o kölcsönök I., II. helyre. o
Állások mindenkinek ingyen.

•• Válaszbélyeg. ••
Elsőrangú ajánlatok:

HUSZÁR A.,
Budapest, V., Mértég-u. 2.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**
KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Orpington

fajtiszta tyúkok, angol vérű
kakas utáni tojások, sárga
4 kor., fehér 5 kor. tucátja.

EMDENI

óriás ludtojások darabja 1
korona 20 fillér.

Herold Jánosné
10-5 Sztapár, pályaudvar.

Bittermann Nándor és Fia

kö- és könyvnyomdája

ZOMBORBAN,

a vármegye palotájában.

Megrendelések a legrövidebb
idő alatt szállítanak. o

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötői munkák
elfogadtatnak és a kiállítási áron
szállítanak.

Községi nyomtatványokból
nagy raktár.

Telefonszám: 18.

Egy igen jó kar-
ban lévő
versenybicykli

láncnélküli szisz-
tema, eladó Vitéz-
utca 14. sz. alatt.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye Zombor, Galamb-utca 10. sz.

Mindennemű mechanikai gépek javítóműhelye ugy-
mint: varrógépek, kerékpárok, számozó- és írógépek, gramophonok, villanyos-
csengők és minden e szakmába vágó gépek javítása
szavatosság mellett eszközöltetik.

A világhírű

Varrógépekben és kerékpárokban,

valamint ezen gépek alkatrészeiben. **Külső- és belső
kerékpár-gumik, nyergek, pumpák, csengők, francia-
kulcsok, kürtők, küllők stb.**

„Kaiser“-kerékpárok egyedüli raktára.

